

Prof. dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce

Jiří Kupka, *Československo-argentinské hospodářské vztahy v letech 1945-1989 v materiálech českých archivů*, 147 str. rkp. + přílohy

Jiří Kupka zvolil jako téma svojí diplomové práce hospodářské vztahy mezi Československem a Argentinou v letech 1945-1989. Vzhledem k tomu, že v době, kdy si téma vybíral, existovalo naprosté minimum titulů sekundární literatury, byla jeho volba skutečně odvážným počinem tím spíš, že archiv někdejšího Ministerstva zahraničního obchodu zůstává jako součást Národního archivu stále neuspořádaným fondem. Teprve v době, kdy Kupka svojí práci dokončoval, vydal svoji disertaci věnovanou vztahům Československa a zemím Cono del Sur Michal Zourek a Kupka ji mohl využít v omezené míře.

Téměř celý Kupkův text je tak založen na archivním materiálu Archivu ministerstva zahraničních věcí a už zmiňovaném neuspořádaném fondu Ministerstva zahraničního obchodu. Za daného stavu věcí zvolil diplomant patrně jediný způsob prezentace problému, chronologický výklad založený na analýze dokumentů dvojího druhu. Zatímco v Archivu MZV se opíral především o politické zprávy čs. zastupitelského úřadu v Buenos Aires a obecnější dokumenty uložené ve fondu Porady kolegia (výhledové plány pro československou politiku v regionu nebo vůči Argentině), informace o ekonomických vztazích na úrovni celkových statistických údajů a zpráv o operacích jednotlivých podniků zahraničního obchodu hledal ve fondech Ministerstva zahraničního obchodu.

Kupkova analýza ukazuje na jedné straně proměny hospodářských vztahů mezi oběma zeměmi, poznamenávané politickou situací jak v Argentině, tak v Československu, na straně druhé však prokazuje značný pragmatismus obou stran. Přestože vzájemná verbální kritika nabývala v některých letech značně ostré formy, nechybělo zde obviňování z podvrtných komunistických aktivit či zločinné politiky fašistické diktatury, ekonomický zájem bránil přerušení styků a stejně jako byly vojenské vlády v Buenos Aires ochotné tolerovat obchod s komunistickým Československem, byla Praha ochotna přehlížet brutální tažení vojenského režimu proti argentinské komunistické straně a hledat v Argentině zemědělské produkty a suroviny i odbytiště pro československé průmyslové výrobky a investiční celky, zejména v podobě dodávek energetických zařízení. Je to tak paradoxně období druhé poloviny sedmdesátých let, považované stávající argentinskou historiografií za tragická léta argentinské historie, kdy se československo-argentinské hospodářské vztahy rozvíjely s velkou intenzitou. Kupka dokládá tuto skutečnost v příslušné kapitole a zdůrazňuje v závěru práce (str. 140n). Nesleduje jen globální statistická data a kontakty na úrovni státních dohod, ale konkrétní obchody jednotlivých PZO či jejich afilací (Škody Platense), Motokovu, Kovo, Ligny, Technoexportu, Strojexportu, Škodaexportu atd., kde popisuje jednání o kontraktech, jejich uzavření, nebo neuzavření, eventuálně problémy, které vznikly s dodávkami později. Kupkova práce je tak kombinací makrodat s mikrohistoriemi jednotlivých operací a nabízí detailní přehled československo-argentinských vztahů v období, kdy byla Argentina druhým, resp. třetím nejdůležitějším obchodním partnerem Československa v Latinské Americe po Kubě a Brazílii.

Dva menší problémy práce představuje jazyk a bibliografie. V bibliografii rozdělil autor tituly namísto standardního členění do čtyř bloků v tomto pořadí: monografie, periodická literatura, internetové zdroje a archivní dokumenty. K archivním dokumentům nelze mít připomínek, snad jen k umístění v bibliografii, standardně bývají řazeny na první místo. V monografiích ovšem Kupka abecedně seřadil skutečné odborné monografie, ale také

cestopisy, romány a dokonce dětskou literaturu. Pod hlavičkou periodické literatury se vedle studií v odborných časopisech a sbornících ocitla i práce Vlastislava Beneše *Laplatská skupina*, 1981, která má charakter monografie.

Jazyková stránka pak trpí četnými žurnalismy („zpružnilo se vydávání víz“, str. 69), opakováním stejných slov v jediné větě („Motokov viděl i na začátku 60. let obrovské možnosti v dodávkách nákladních automobilů argentinským zákazníkům z důvodů obrovské nenasyčenosti trhu“ (str. 56), nestandardním slovosledem („Bez jakýchkoli servítek [?] o technické zaostalosti informuje Jaromír Blaschke“, str. 119), občas pak chybí ve větě slovo („Růsty vzájemné obchodní výměny plánované ještě ke konci padesátých let vystřídal prudký propad obratu na polovinu během jednoho.“ str. 47) či se objeví skutečně neotřelé použití jinak málo se objevujícího výrazu, jakým je „stojná noha“ (str. 23).

Jinak ovšem práce víc než splňuje všechny požadavky kladené na práci diplomovou a po nutných úpravách v jazykové oblasti a minimálním doplnění pasáží, které by zařadily problematiku do širšího historického kontextu, může být podána jako práce rigorózní. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.

V Praze, 13. května 2015.

Prof. dr. Josef Opatrný
Vedoucí Střediska